

Hüseyin Atabaş

Nail Tan

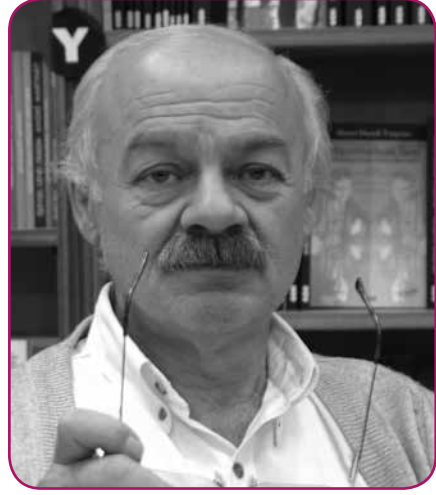
Şair, yazar ve gazeteci Hüseyin Atabaş; ikamet ettiği Ankara'da, 27 Şubat 2019 Çarşamba günü, Lokman Hekim Hastanesinde hayata gözlerini yumdu. Uzun süreden beri felç tedavisi görmekteydi. Cenazesi, 28 Şubat 2019 Perşembe günü, Ankara Karşıyaka Mezarlığı Ahmet Efendi Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından aynı mezarlıkta toprağa verildi.

Atabaş, 10 Temmuz 1942 (T.C. Kimlik Belgesinde 8.9.1945) tarihinde Trabzon'un Vakfıkebir ilçesinde doğdu. Babası Ahmet Atabaş, annesi ise Hanife Hanım'dır.

İlkokulu Vakfıkebir'de, ortaokulu Kütahya'da, liseyi ise Ankara'da bitirdi. Yükseköğrenimini Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde tamamladı.

Ankara Muhabere Okulundaki vatan hizmeti (1966-1967) sonrası Ordu Yardımlaşma Kurumunda (OYAK) 1967-1971 ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinde (ODTÜ) 1971-1979 yılları arasında muhasebe servislerinde görev yaptı. Ankara Büyükşehir Belediyesindeki İmar İdare Heyeti Raportörlüğü ile Kütüphane ve Yayın Hizmetleri Şube Müdürlüğü görevlerinin (1979-1994) ardından emekliye ayrıldı. 1999 yılında Ankara Üniversitesi TÖMER'de Basın Yayın Koordinatörü olarak (1999-2005) altı yıl daha kamu hizmetinde bulundu.

Edebiyatın şiir dalıyla yoğun biçimde ilgilendi. İlk şiiri "Kardeşçe", 1961 yılında *Kütahya* gazetesinde yayımlandı. Şiirleri ve edebiyatla, toplum sorunlarıyla ilgili yazıları *Türk Dili, Çağdaş Türk*

Dili, Varlık, Oluşum, Sanat Dünyası, Türkiye Yazıları, Yazın, Çağrı, Çele, Kıyı, Dil Dergisi, Hürriyet Gösteri, Damar, Düşlem, Cumhuriyet Kitap, Edebiyat ve Eleştiri, Halkoyu, Kum ve Lacivert başta olmak üzere altmışa yakın dergide yayımlandı. *Yeni Politika* ve *Günlük Haber* gazetelerinde köşe yazıları yazdı. Ayrıca sanat ve toplumsal konularla ilgili bazı yazıları *Cumhuriyet, Yeni Ortam, Barış* ve *Siyah Beyaz* gazetelerinde yer aldı. Şiir anlayışı olarak 1970 kuşağı toplumcu gerçekçi şairleri arasında değerlendirildi.

Bazı süreli yayınların yayımlanmasına katkıda bulundu: *Oluşum* dergisinin yayın yönetmenliği (1977-1978), *Yazın* dergisinin yazı işleri müdürlüğü (1981-1982), *Ankara Sanat Rehberi*'nin yazı işleri müdürlüğü (1992-1994) gibi. TRT INT'te (1996-1997) sanat programları hazırlayıp sundu. Ankara Üniversitesi ve bazı özel kuruluşların düzenlediği yazarlık kurslarında ders verdi. 1987'den itibaren Almanya, Hollanda ve Irak'ta çok sayıda sanat etkinliği düzenledi. Bazı şiirleri İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Arapça ve Bulgarcaya çevrilerek yayımlandı.

Aldığı ödüller içinde en önemlileri şunlardır:

1994 *İlkyaz Töreni* kitabıyla Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü

2005 *Yorgun Denge* dosyasıyla Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü

2009 Yunus Nadi Şiir Ödülü

2014 Enver Gökçe Şiir Ödülü

2017 KEGEV Sunullah Arsoy Şiir Ödülü

2017 *Kıyı* Dergisi Şiir Emek Ödülü

Kitapları tür ve ilk yayım yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

Şiir: *Gelecek* (1975), *Yanarca* (1979), *Bitmeyen* (1983), *Yüzün Bende* (1988), *İlkyaz Töreni* (1993), *Saydam ve Gizli* (1997), *Düşe Yazdım* (2002), *Yorgun Denge* (2005), *Çıplak Su* (2009), *Ömür Lekesi* (2011), *Umut, Her Zaman* (2014), *Yaşayıp Giderken* (2018).

Deneme: *Kale ve Bozkır* (1994), *Özgürlüğün Geldiği Gün* (1999), *Türkçe Yaralı Dilim* (2003), *Dünyada Kimse Var mı?* (2007).

Araştırma, İnceleme: *Dilin Gizilgücü / Şiir Sanatına Giriş* (2009), *Çağdaş Şiirimizde Karadeniz Duyarlığı* (2015).

Derleme, Baskıya Hazırlama: *Niyazi Akıncioğlu/Umut Şiirleri* (Ö. Can ile, 1985), *Şimdi Okullu Olduk / Okul ve Öğrenci Fıkraları* (1991), *Bilmece Bildirmece* (1992), *Aziz Nesin Günleri* (1995), *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı* (A. Şimşek, D. Dirlikyapan ile, 1998), *Ankara Rüzgârı / Ankara Şiirleri Seçkisi* (A. Cengizkan ile, 1998), *Ceyhun Atuf Kansu Şiir Buluşması* (1999), *2000 Yılında Türk Şiiri* (2001), *Türkiye'de Eleştiri ve Deneme* (2002), *Türkçe'nin Yurttaş Nazım Hikmet* (2003), *Dil ve Dilimiz Türkçe* (2005).

Havva Hanım'la evliliğinden (1964) üç kız (Melek, Ayşe, Selma) ve iki oğlu (Murat, Hüseyin Fırat) bulunmaktadır.

Hüseyin Atabaş; şiirle başladığı edebiyat yolculuğunda deneme, araştırma, derleme, makale, köşe yazısı duraklarına da uğrayıp daima Türkçenin doğru konuşulup yazılmasını savunarak son menzile ulaşmayı başardı. Ruhu şad olsun!

Prof. Dr. Abduvali Tuganbayulı Kaydarov

TDK Şeref Üyesi (1988), Kazakistanlı Türklük ve dil bilimci Prof. Dr. Abduvali / Abduvali Tuganbayulı Kaydarov / Haydar; 27 Şubat 2019 Çarşamba günü Almatı şehrinde hayata veda etti. Şeref üyemiz olması dolayısıyla *Türk Dili*'nde bu kısa yazımızın yanı sıra geniş hayat hikâyesi ve bilimsel çalışmaları; TDK'nin *Türk Dünyası* dergisinde, Uzman Ekrem Beyaz tarafından ayrıntılı şekilde değerlendirilecektir.

Kaydarov, 12 Aralık 1924 tarihinde, Almatı Enbekşi Kazak ilçesinin Tabdıbulak köyünde doğdu.

Lise 9. sınıfı tamamladığı bir dönemde (1942), II. Dünya Savaşı'na gönüllü olarak katıldı. Savaş sırasında Leningrad'da Askerî Mühendislik Okulunda eğitim aldı (1944-45). 1946'da terhis oluncaya kadar dört madalya aldı. Askerlik sonrası Issık şehrinde lise öğrenimini tamamladı. Yükseköğrenimine eski S. M. Kirov Devlet Üniversitesi (şimdiki El-Farabi Kazak Millî Üniversitesi) Filoloji Fakültesinde devam etti (1947-1951) ve mezun oldu. Kazakistan Millî İlimler Akademisi Uygur Dungan Kültürü Bölümünde yüksek lisans eğitimi aldı (1951-1954). Bu eğitimin

ardından aynı bölümde araştırma görevlisi kadrosuna denk bir pozisyonda akademik çalışmalarına başladı (1954-1958). İkinci yıl, *Kazırgı Uygur Tilinde-gi Kos Sözder* [Çağdaş Uygurcada İnkilemeler] konulu doktora tezini başarıyla savundu (1955). Ertesi yıl yardımcı doçent unvanına denk bir payeye hak kazandı (1956).

Kazakistan Millî İlimler Akademisi Dil Enstitüsü ile Şarkiyat Enstitüsünde, Uygur ve Kazak dili üzerindeki araştırmalarının sonucu Uygur Filolojisi Bölümü Başkanlığına getirildi (1961). Bu görevi sırasında Uygur dili ve edebiyatı üzerine açıklamalı bir bibliyografya yayımladı (1962). *Kazırgı Uygur Edebî Tilinin Damuvı* [Çağdaş Uygur Dilinin Gelişimi] konulu teziyle Bilim Doktoru unvanını aldı (1970). Bu çalışmasıyla 1971 yılında Ç. Ç. Valihanov Ödülü'ne layık görüldü. 1972 yılında profesörlüğe terfi etti. 1978 yılında atandığı Kazakistan Millî İlimler Akademisi Dil Enstitüsü Müdürlüğünü yakın yıllara kadar sürdürdü. Akademiye 1972'de muhabir üye, 1982'de şeref üyesi ve 1983'te de asıl üye kabul edildi.

Kaydarov'un danışmanlığı altında Millî İlimler Akademisinde Kazak, Uygur, Karakalpak, Moğol ve Hakas dilleri üzerinde çok sayıda yüksek lisans ve doktora tezi hazırlandı. Danışmanı olduğu doktora öğrencilerinden (65) bugün yarıya yakını profesördür.

Kazak dilinin 1991'den sonra resmî dil olması ve Latin harflerine geçiş konularında en çok hizmeti geçenlerdendi. Kazakistan tarihine ışık tutmak amacıyla kişi ve yer adlarıyla da ilgilenmiş, uzun yıllar Kişi Adları Kurulunda Başkan Yardımcılığı görevinde bulunmuştur.

Türklük bilimi ve dil bilimi alanlarındaki pek çok uluslararası kuruluşa asıl üye, şeref üyesi kabul edilmiş; yüzden

fazla kongre, sempozyuma katılıp bildiri sunmuştur.

Aldığı çok sayıda ödül içinde bazıları şunlardır:

1971 Ç. Valihanov Devlet Ödülü

1982 KSSC Emektar Bilim İnsanı Şeref Unvanı

1984 KSSC Halk Aydınlatma Şeref Unvanı

1997 Kazakistan Vatan Nişanı

1998 T.C. Devlet Onur Nişanı

2014 Kazakistan Cumhurbaşkanlığı I. Dereceli Dostluk Nişanı

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle "Kazakistan'ın Emektar Şahsiyeti Şeref Unvanı" sahibidir.

1994'te Almatı'da yayımlanan bibliyografyasına göre 40'ı kitap 400 civarında yayını tespit edilmiştir.

Kitaplarından bir bölümü şunlardır:

Araştırma, İnceleme: *Parnıye Slova v Sovremennon Uygurskom Yazıke* (Almatı 1958), *Sovremenniy Kazahskiy Yazık - Fonetika i Morfologiya* (Almatı 1962),

Hazırki Zaman Uygur Tili I - Leksika ve Fonetika (Almatı 1963), *II - Morfolojiya ve Sintaksis* (Almatı 1966), *Sturuktura Odnoslojnih Korney i Osnov ve Kazahskom Yazıke* (Almatı 1986).

Sözlük: *Uygurçe-Rusçe Luget* (Almatı 1961), *Kazak Tilinin Kısaşa Etimologiyalık Sözdigi* (Almatı 1966), *Rusçe-Uygurçe Tilşünaslık Terminlirinin Lugiti* (Almatı 1987).

Bibliyografya: *Uygurskiy Yazık i Literatura* (Almatı 1962).

Ders Kitabı: *Uygur Tili Grammatikisi, Sintaksis* (Almatı 1964), *Uygur Sovet Edebiyatı* (Almatı 1968).

Kaydarov'un eserlerinden Meyirbek Orazav'la birlikte hazırladıkları *Türkük Bilimine Giriş* adlı kitap, Prof. Dr. Vahit Türk tarafından 2000 yılında Türkiye Türkçesine aktarılarak İstanbul'da yayımlandı.

TDK'nin düzenlediği Türk Dili Kurultaylarından bazılarında da katılan Kaydarov; TDK'nin Kazakistan'daki eş kuruluşunun başında ömrünün büyük bir bölümünü yaşamış, Türk dünyasının yakından tanıdığı en büyük Kazak Türklük ve dil bilimcilerinden biriydi. Ruhu şad olsun!

Dr. Etem Çalık

Edebiyat tarihi araştırmacısı, emekli, Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Etem Çalık; 5 Mart 2019 Salı günü, sabaha karşı, Erzurum'da hayata gözlerini yumdu. On üç yıldır tedavisi yapılamayan nörolojik bir hastalıkla boğuşmaktaydı. Cenazesi, aynı gün Erzurum Narmanlı Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından Abdurrahman Gazi Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Dr. E. Çalık, 13 Aralık 1946 tarihinde Erzurum'un İspir ilçesine bağlı Duruköy'de doğdu. Babası Ahmet Çalık, anesi ise Nezaket Hanım'dır.

İlkokul ve ortaokulu İspir'de, liseyi ise yatılı olarak Erzurum Lisesinde okudu (1967). Yükseköğrenimini Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde tamamladı (1971). Sırasıyla Düziçi İlköğretmen Okulu, Erzurum Nene Hatun Kız İlköğretmen Okulu, Erzurum Eğitim Enstitüsü ve Sivas Gürün Lisesinde yöneticilik ve edebiyat öğretmenliği yaptı (1971-1986). "Abdülhak Hamit'in

Mektupları Üzerine Bir İnceleme" konulu yüksek lisans tezini 1985 yılında tamamlaması üzerine Atatürk Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı Türk Dili Okutmanlığı kadrosuna atandı (1986). Akademik hayatında emin adımlarla yürümek amacıyla 1989 yılında "Nabi Divanında Nazım Şekilleri ve Vezin" teziyle yüksek lisans, 1994 yılında da

“Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun Hayatı, Sanatı, Eserleri” konulu teziyle de doktora eğitimini tamamladı. Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Yrd. Doç. Dr. unvanıyla ders vermeye başladı (1996). Sağlığının bozulması üzerine 2006 yılında emekliye ayrılmak zorunda kaldı.

Hocası Prof. Dr. Orhan Okay'ın yönlendirmesiyle Yeni Türk Edebiyatı alanında uzmanlaşan Dr. Çalık'ın makaleleri; *Türk Edebiyatı*, *Türk Yurdu*, *Türk Kültürü*, *Millî Eğitim*, *Millî Kültür*, *Çağrı*, *Palandöken*, *Boğaziçi*, *İslamî Edebiyat*, *Yedi İklim*, *Türk Folklor Araştırmaları*, *Dolunay*, *Mina*, *Neşter* gibi dergilerle *Orta Doğu*, *Bizim Anadolu* ve *İspir'de Çoruh* gazetelerinde yayımlandı. TRT Erzurum Radyosunda pek çok edebî konuşma yaptı.

Eserleri tür ve ilk yayın yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

Araştırma, İnceleme: *Şemsettin Sami ve Medeniyet-i İslamiyye* (1996), *Mehmet Âkif ve İstiklal Marşı* (R. Canım'la 1996), *Mehmet Âkif Ersoy / Hayatı Sanatı Eser-*

leri (R. Canım'la 1997), *20. Yüzyılda Edebiyatçılarımız* (2000).

Derleme, Seçki / Antoloji: *Edebî Mülahakatlar* (1993), *Şair ve Yazarlarımızdan Nükteler* (1993), *Dinî ve Millî Şiirler* (1998), *Seçilmiş Şiirler* (1999), *Türk Edebiyatında Müstear Mahlas ve Tapşırma-*

Ders Kitabı: *Kompozisyon ve Türk Dili* (1999).

Taliha Hanım'la evliliğinden kızı Özlem ve oğulları Ertuğrul Emre, Erdoğan Serdar bulunmaktadır.

Dr. E. Çalık; ilk öğretmen okulu ve liselerdeki öğretmenlik hayatından sonra akademik çalışmalara başlamış, bu tecrübesini Türkçeyi doğru konuşma ve yazma konusunda değerlendirmiş, genellikle Türk dili ve edebiyatı öğretmeni olan öğrencilerinin takdir ve saygılarını kazanmasını bilmiştir.

Ruhu şad olsun!